

фрония, ще се е отбивалъ и въ този пробуденъ градъ, за да навести свои познайници, виждани на Атонъ, и да поощри тѣхното родолюбие. Преписътъ отъ историята, който е чель поменатиятъ Серафимъ, ще е билъ навѣрно по-старъ, може би отъ 1765 г., когато Паисий спохожда тѣзи мѣста. Препоръчвайки тѣй настойчиво на пасомитѣ си книжката на хилендарския монахъ, за да бжде прочитътъ ѝ „на ползѣ Болгаромъ похвала, а на пакостъ Грекомъ“ (1772—1794 г.), преписвачитѣ свещеници правятъ последни усилия да закрепятъ народното съзнание, застрашено да загине подъ фанариотското влияние. Обаче това влияние губи бързо силата си, още въ надвечерието на хатихумаюна отъ 1839 г.

Обучението на децата отъ свещеници е ставало въ черковнитѣ келии. То е получавало нѣкакъвъ тласкъ при поклонничеството на Света-гора, гдето сливенци сж ходили често, движени отъ мистичното благочестие на нашитѣ дѣди; то се е насърдчавало и отъ монаситѣ таксидиоти, които светогорскитѣ мѣнастири сж пращали за милостиня изъ България. Ив. Добровски разказва, какъ въ детинството си (къмъ 1824 г.) получилъ отъ нѣкой си калугеръ, отецъ Сава, едно славянско букварче и единъ славянски часословъ и какъ по тѣхъ се научилъ да казва вечернята си молитва не по грѣцки, а по славянски. Тази промѣна извикала строгата забележка на баща му: „Холанъ момче, отъ где ти се е поревналъ тоя варварски езикъ!“

Варварски се струва на всички погърчени духомъ българи родниятъ имъ езикъ едва откакъ въ 1805 г. било отворено въ Сливенъ първото грѣцко училище, което засѣнчило старомоднитѣ келии и тѣхното елементарно учение. Новаторъ билъ нѣкой си Хаджи Дамянти, който се радвалъ на завидна почитъ. Но че този елинистъ не ще е билъ въ състояние да повдигне образованието въ града по-чувствително, става ни ясно отъ отрицателната преценка на Селимински, който се запозналъ съ него по-късно, на Света-гора. Селимински характеризира драстично-иронично така този културенъ носителъ отъ началото на XIX вѣкъ: „Въ моя роденъ градъ се откри първото грѣцко училище отъ фанариотизирания мой съотечественикъ Хаджи Дамянти Мангалоолу презъ 1805 г. Но той, освенъ старото черковно пѣние и говоримия шаренъ